

відбувалося реальне зниження купівельної спроможності громадян та знецінення їх заощаджень. Саме тому, необхідно формувати якісну нову стратегію побудови економіки соціального добробуту з європейським рівнем доходів громадян. Для цього потрібно домогтися всебічної державної підтримки розвитку галузей економіки, модернізації виробництва, впровадження новітніх технологій, що дозволить створювати якісну та конкурентоспроможну продукцію. Окрім того, необхідно унеможливити прогресування корупції, та максимально викоринити її прояви, перш за все, у сфері державного управління. Саме корупція, на нашу думку, є першочерговою перешкодою зростання доходів громадян та найважливішим фактором зниження рівня їх життя в Україні. Подальше комплексне дослідження зазначених проблем дозволить віднайти альтернативні шляхи подолання дисбалансів як у фінансовій так і в соціальній сфері та забезпечити сталі темпи економічного зростання та розвитку нашої держави. Це у свою чергу забезпечить високий рівень добробуту та якість життя українських громадян.

Богдан Віталій

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ткачик Ф. П.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ В УКРАЇНИ

Залучення вітчизняної економіки до світових глобалістських заходів сприяє розширенню можливостей України щодо здійснення торговельних операцій на міжнародних ринках. Зважаючи на першочергове завдання підвищення рівня розвитку економіки, зростання добробуту населення, покращення якості та рівня його життя, питання міжнародної торгівлі є одним з інструментів урядової політики у вирішенні означених проблем.

Зовнішня торгівля по праву є однією з основних складових зовнішньоекономічних зв'язків держави. Існує твердження, що «економічний успіх будь-якої країн ґрунтується на зовнішній торгівлі, адже ще ні одній країні не вдалося створити ефективну економіку, ізолювавшись від світової економічної системи». Зовнішня торгівля посідає корінне місце у розвитку економіки України [1, с. 41].

Проблеми теорії і практики сучасного розвитку зовнішньої торгівлі висвітлюють у працях такі вчені, як І. Бураковський, Т. Вишинська, І. Гуцул, А. Задоя, А. Крисоватий, А. Мазаракі, Ю. Макогон, Т. Мельник, Ю. Осацька, Є. Савельєв, Т. Циганкова та ін.

Вигідність міжнародної торгівлі залежить від того, наскільки ефективною є структура експорту та імпорту кожного з учасників. Структура зовнішньої торгівлі поділяється на два види: товарна і географічна. Причому товарна структура міжнародної торгівлі формується під впливом конкурентних переваг, які має народне господарство країни. Географічна структура міжнародної

торгівлі – це розподіл торговельних потоків між окремими країнами та їхніми групами, створеними за територіальною або організаційною ознакою [2, с. 18].

Говорячи про географічну структуру зовнішньої торгівлі за останні роки, не можна не згадати про укладання “Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом”. З одного боку, ця угода вивела відносини між Україною та країнами ЄС на новий рівень, з іншого – призвела до ускладнення торговельних відносин з Російською Федерацією.

В результаті цих змін, за підсумками 2016 року Україна найбільше експортувала товарів в Європу – 37,27% від загальної кількості експорту, на другому місці йде Азія – 32,44%, і тільки потім країни СНД – 16,59%. Що ж до імпорту, то тут спостерігається аналогічна ситуація – 47,09% від всіх товарів імпортувалося з Європи, 22,74% з Азії і 21,84% з країн СНД [3]. Як бачимо, країни СНД, в тому числі і РФ, втрачають значимість для експортно-імпортних операцій України, тоді як донедавна вони займали передові позиції у цій сфері.

Розглядаючи товарну структуру експорту та імпорту, тут останніми роками відбулися не менш суттєві зміни. Перш за все, слід зазначити, що в експорті нашої країни домінуючою стає продукція, прямо чи опосередковано пов’язана із сільським господарством. Так, якщо в 2010 році частка продуктів рослинного походження, жирів та олій, а також готових харчових продуктів склала 17,8%, то за підсумками 2016 року вона вже становила 39,9%. У цілому такі зміни слід оцінити як позитивні, оскільки Україна намагається використовувати свої конкурентні переваги, пов’язані зі сприятливими природними умовами для ведення сільського господарства. Разом з тим ще досить низькою залишається питома вага експорту товарів з високим вмістом доданої вартості (готових харчових продуктів), що може розглядатися як резерв для подальшого підвищення ефективності експорту сільськогосподарської продукції. До резервів можна віднести й використання ще однієї природної переваги: за запасами залізної руди Україна посідає третє місце у світі (після США та Австралії). На її частку припадає більше 10% світових запасів цієї сировини. Однак останніми роками спостерігається тенденція до зниження експорту руди та чорних металів, яка сформувалась через низьку якість української продукції [4, с. 113-114].

У товарній структурі імпорту теж помітні як позитивні тенденції, так і негативні. До перших можна віднести, наприклад, збільшення питомої ваги машин, обладнання та механізмів з 13,4% у 2010 р. до 20,2% у 2016 р., Негативним явищем у структурі імпорту можна вважати високу питому вагу готових харчових продуктів, в той час коли Україна має власні внутрішні резерви, які достатні для забезпечення попиту населення.

Підсумовуючи сказане, можна стверджувати що географічні та товарні структурні зрушення за останні роки в цілому мають позитивний характер. Вони відображають переорієнтацію експорту та імпорту на більш розвинені ринки, що, з одного боку, розширює потенційні можливості для збільшення зовнішньоторговельного обороту, а з іншого – створює певні додаткові перешкоди (підвищений рівень конкуренції, високі вимоги до якості, нові

процедурні бар'єри тощо). Аналіз показує, що незворотні зміни у структурі експорту та імпорту ще не відбулися та потенціал української економіки використовується не повністю.

Література:

1. Вишинська Т. Л. Сучасний стан зовнішньої торгівлі товарами в Україні / Т. Л. Вишинська, О. В. Генералов, І. М. Севрук // ScienceRise. – 2015. – № 3(3). – С. 41–45.
2. Осацька Ю. Є. Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України в умовах глобалізації / Ю. Є. Осацька, В. В. Тихонова, Л. В. Цуркан // Економічний простір. – 2016. – № 105. – С. 14–22.
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Задоя А. О. Зовнішня торгівля України: сучасні масштаби, структура і тенденції / А. О. Задоя // Академічний огляд. – 2016. – № 2. – С. 110–117.

Воляннюк Мар'яна

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Сидорович О. Ю.

СУТНІСТЬ МИТНИХ ЕКСПЕРТИЗ ЯК ЕЛЕМЕНТУ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Митний контроль доцільно вважати одним з найважливіших аспектів забезпечення правопорядку в ДФС України. Дуже часто митні органи стикаються з проблемою недостовірності та невідповідності товарів та документів, що підтверджують якість та оригінальність товарів які розмитнюються, тому для встановлення відповідності та достовірності проведення ЗЕД виникає необхідність проведення дослідження.

Одним із способів дослідження митного контролю є митна експертиза товарів, транспортних засобів або документів, які можуть містити інформацію про товар та транспортний засіб, які переміщують митний кордон України, або інформацію про операції щодо даних об'єктів, призначається у випадку, якщо у момент здійснення митного контролю виникають запитання, які потребують більш глибоких роз'яснень. Для забезпечення високої якості та безпеки ввезених товарів може проводитись велика кількість різних експертиз.

Т. М. Коломієць, Н. В. Притульська, О. Л. Романенко дають визначення експертизі як дослідженні якості (споживчих властивостей, нешкідливості, харчової цінності тощо), кількості та відповідності умовам нормативної документації, умовам договору (контракту) партії (або окремого) товару з поданням мотивованого, об'єктивного (незалежного), кваліфікованого висновку [2]. Інша група авторів надає трактування саме поняттю «митна експертиза», розглядаючи його, як спеціальне науково-практичне дослідження, яке проводить експерт з метою вирішення завдань митної справи [3].

Митні експертизи виконують важливу функцію у сфері контролю за дотриманням норм та правил щодо перетину товарами державного кордону. Тому митні експертизи на відміну від інших видів експертиз мають свої